

KANTAR

Befolkningens tillit til forskning og syn på Forskningsrådet

Jarle Hersvik

Desember 2019

19101127

1.

Om undersøkelsen

Dokumentasjon av undersøkelsen I

Om undersøkelsen

- På oppdrag fra Norges Forskningsråd gjennomfører Kantar en spørreundersøkelse blant befolkningen i Norge om ulike tema knyttet til tillit til og syn på forskning. Denne rapporten omfatter resultater fra den tredje gjennomføringen av undersøkelsen.
- De to foregående målingene ble gjennomført i henholdsvis april og juni 2019.

Metode

- Undersøkelsen ble sendt ut 13.11, og avsluttet 22.11.2019 som en del av en panelbuss som samler spørsmål om ulike tema.

Utvalgsbase

- Undersøkelsen ble gjennomført på Kantar's internettpanel GallupPanelet.

Antall intervju og svarprosent

- Undersøkelsen ble sendt ut til totalt 3.468 personer.
- Totalt svarte 1075 personer, noe som gir en responsrate på 31%.

Dokumentasjon av undersøkelsen II

Utvalg og målgruppe

- Målgruppen var innbyggere i Norge i alderen 18+ år.

Vekting

- Resultatene er vektet i henhold til befolkningsstatistikk fra SSB for kjønn, geografi, alder og utdanning. Nettoutvalget er overrepresentert blant høyt utdannede og innbyggere i alderen 45+ år. Dette korrigeres av vekten.

		Netto- utvalg	Populasjon	Over- representasjon	
Geografi	Oslo/Akershus	23%	24%		-1 %
	Rest Østland	27%	26%		1 %
	Sør-/Vestland	31%	31%		0 %
	Tr.lag/Nord-Norge	19%	18%		1 %
Kjønn	Mann	48%	50%		-2 %
	Kvinne	52%	50%		2 %
Alder	Under 30	9%	24%		-15 %
	30-44	17%	25%		-8 %
	45-59	28%	25%		3 %
	60+	46%	27%		19 %
Utdanning	GSK/VGS	39%	68%		-29 %
	Uni/høyskole	61%	32%		29 %

Ansvar

- Seniorrådgiver Jarle Hersvik i Kantar hadde ansvaret for gjennomføring og rapportering av undersøkelsen.
- Kontaktperson i Norges Forskningsråd var spesialrådgiver samfunnsdialog og media, Gunnar Bolstad.

Rapport

- Resultatene presenteres i to deler, der del 1 omfatter resultater tilknyttet forskning, og del 2 omfatter resultater tilknyttet Forskningsrådet.

Feilmarginer og signifikante forskjeller

- Det vil alltid knytte seg en viss usikkerhet til resultatene når vi spør et utvalg, av befolkningen. Denne usikkerheten, eller feilmarginen, kan beregnes statistisk. Et sentralt mål i denne sammenhengen er standardavviket. Standardavviket beregnes ut fra hvor mye hver enkelt enhet avviker fra gjennomsnittet for alle enhetene i undersøkelsen når det gjelder den egenskapen vi ønsker å måle. Med utgangspunkt i standardavviket kan vi beregne feilmarginen for det aktuelle resultatet.
- Fastsettelsen av feilmarginen vil også avhenge av hvor stor usikkerhet vi er villige til å akseptere. Det vanlige er å angi feilmarginer basert på 95 prosent sannsynlighet. Dette betyr at hvis vi hadde 100 forskjellige uavhengige utvalg, ville resultatet ligge innenfor de feilmarginene vi oppgir i minst 95 av de 100 undersøkelsene. Det vil igjen si at det bare er 5 prosent sannsynlighet for at den faktiske fordelingen i befolkningen *ikke* ligger innenfor de oppgitte feilmarginene.
- Feilmarginene i prosenttabeller uttrykkes i prosentpoeng. Hvis vi for eksempel har funnet at 60 prosent i et utvalg på 1000 innbyggere er enige i en påstand, gir dette en feilmargin på +/- 3,1 prosentpoeng.
- Det er det da med 95 prosent sannsynlighet et sted mellom 56,9 og 63,1 prosent av innbyggerne er enige i påstanden, men det mest sannsynlige resultatet er 60 prosent.
- Dersom vi kun har intervjuet 50 personer, og 60 prosent er enige i påstanden, vil feilmarginene være på hele +/- 14 prosentpoeng. I dette tilfellet kan vi ikke være «helt sikre» (95 prosent sikre) på at flertallet av innbyggerne er enige i påstanden.
- Tabellen på neste side kan brukes som et hjelpemiddel ved tolkningen av resultatene. Tabellen er basert på såkalte «uendelighets-univers», der populasjonen er 10 ganger eller mer det antall intervju som foreligger.

Tabell: Feilmarginer i uendelighetsunivers

Størrelsen på feilmarginen i +/- prosentpoeng							
Antall enheter/Svar	50(50) %	40(60) %	30(70) %	25 (25) %	20(80) %	10(90) %	5(95) %
50	14,3	14,0	13,1	12,4	11,4	8,6	6,2
100	10,1	9,8	9,2	8,7	8,0	6,0	4,4
200	7,1	6,9	6,5	6,1	5,7	4,3	3,1
400	5,0	4,9	4,6	4,3	4,0	3,0	2,2
500	4,5	4,4	4,1	3,9	3,6	2,7	2,0
600	4,1	4,0	3,7	3,5	3,3	2,5	1,8
1000	3,2	3,1	2,9	2,7	2,5	1,9	1,4
1500	2,6	2,5	2,4	2,2	2,1	1,5	1,1
2500	2,0	2,0	1,8	1,7	1,6	1,2	0,9

2.

Oppsummering

Oppsummering

- Den foreliggende rapporten omfatter den tredje runden av befolkningsundersøkelsen. Undersøkelsen viser at befolkningens tillit til forskning fortsetter å være høy. Om lag 8 av 10 har i de to siste gjennomføringsrundene gitt uttrykk for at de har ganske eller meget stor tillit til forskning generelt.
- Det er i denne runden stilt spørsmål om hvor stor tillit man har til forskning på ulike områder. Størst tillit oppgir man at man har til forskningen innenfor helse og fornybar energi, der henholdsvis 3 av 4 og 2 av 3 oppgir at de har stor eller svært stor tillit. Om lag halvparten av spurte oppgir det samme i forhold til forskning på klimaendringer. Nær 3 av 4 oppgir at de har ganske eller stor tillit til forskere.
- Når det gjelder finansiering av forskning, er det gjennom hele måleperioden finansiering gjennom internasjonale forskningsprogrammer og offentlige etater som nyter størst tillit. 2 av 3 oppgir at de har ganske eller meget stor tillit til forskning finansiert av internasjonale forskningsprogrammer, mens nær 6 av 10 oppgir det samme i forhold til forskning finansiert av offentlige etater. Til sammenlikning er det 1 av 3 som oppgir at de har ganske eller meget stor tillit til forskning finansiert av næringslivet.
- Nær 7 av 10 mener at næringslivet har ganske eller stor innflytelse over politikere, mens om lag halvparten mener at politikere har ganske eller stor innflytelse over næringslivet. Om lag 1 av 3 oppgir at de mener politikere har innflytelse over forskning, mens 56% mener næringslivet har meget eller ganske stor innflytelse over forskningen.
- Synet på forskning endres lite gjennom måleperioden. De aller fleste oppfatter at forskning er til nytte for allmennheten og at forskerne ønsker å dele sin kunnskap med andre. 85% av de spurte i målingen nå i november oppgir at de er ganske eller helt enige i påstanden om at forskning er til nytte for allmenheten, mens 77% oppgir det samme i forhold til at forskere ønsker å dele kunnskap.

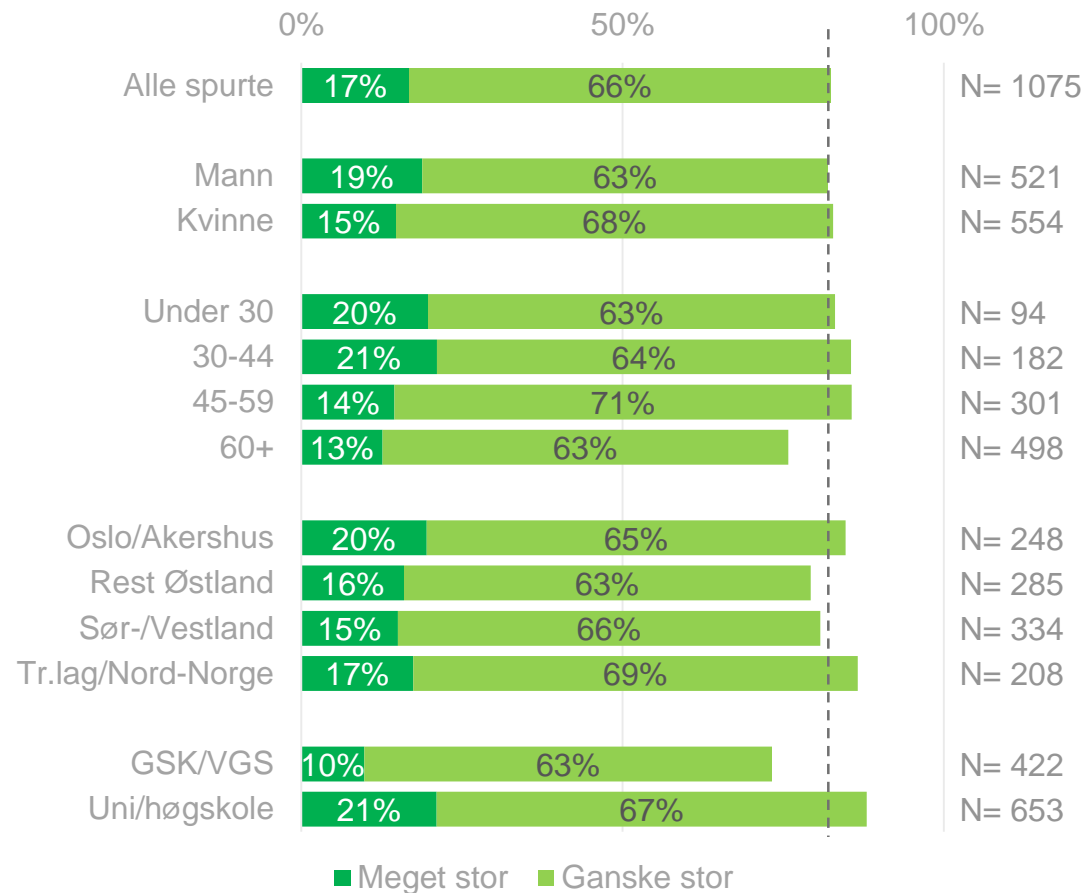
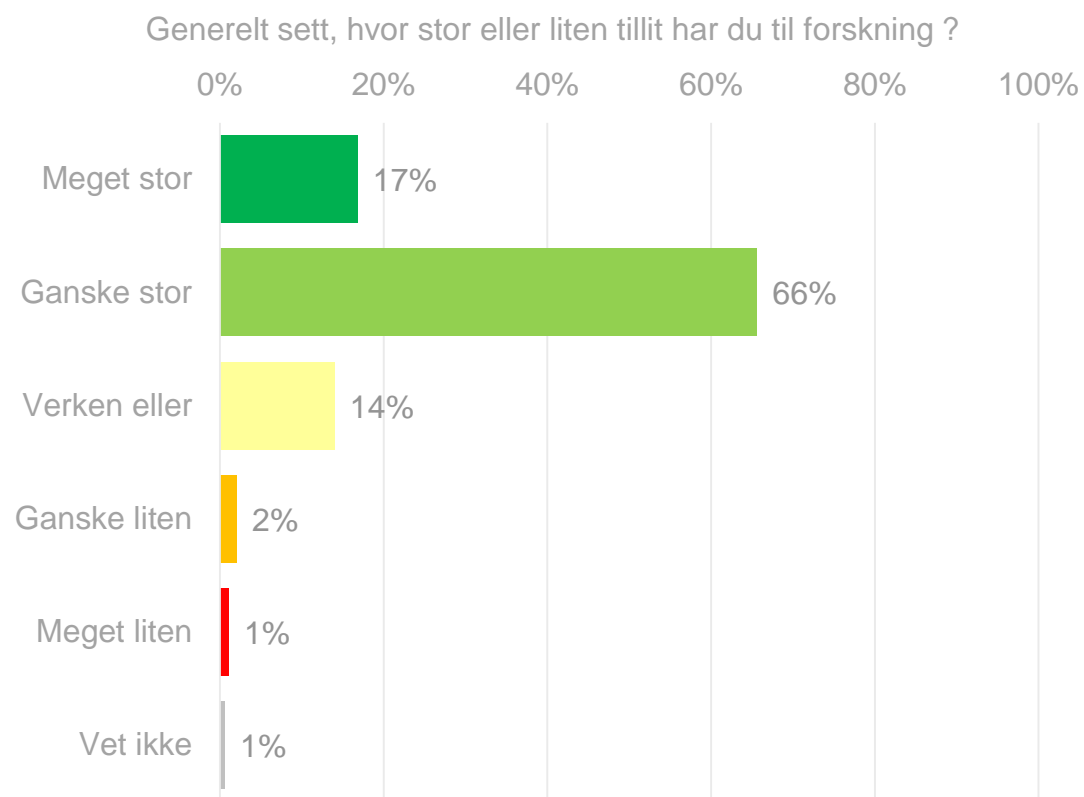

3.

Befolkningens tillit til forskning

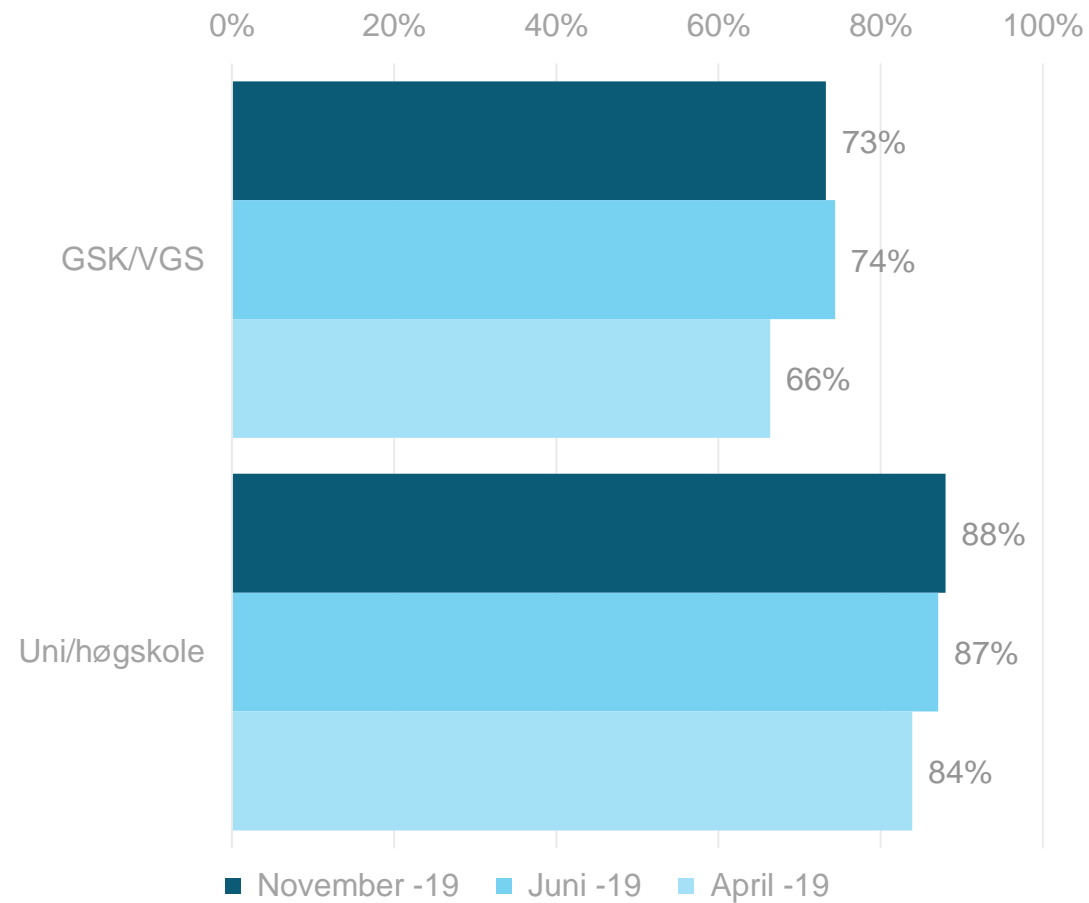
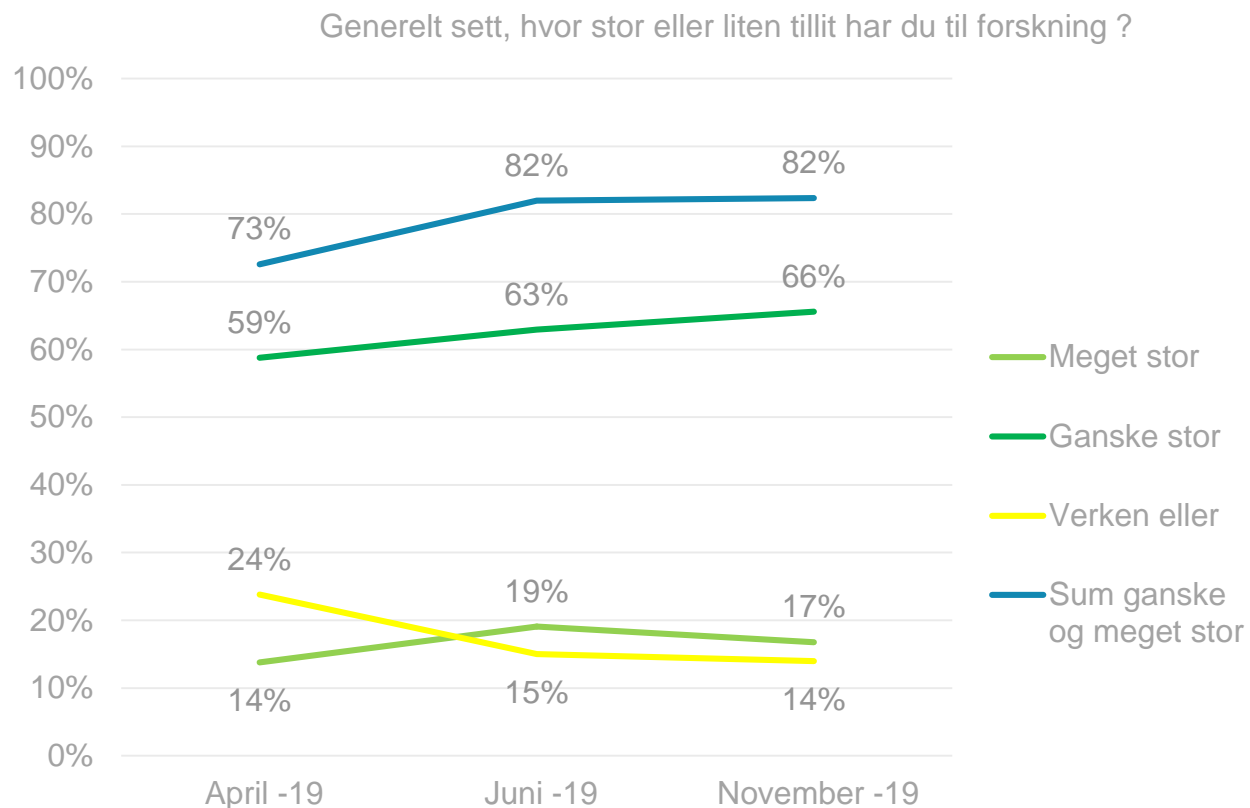
Generelt sett, hvor stor eller liten tillit har du til forskning?

Som i tidligere målinger er det bare unntaksvis at man oppgir å ikke ha tillit til forskning. Eldre og personer med grunnskole/videregående skole som høyeste fullførte utdanning oppgir i noe mindre grad å ha tillit.

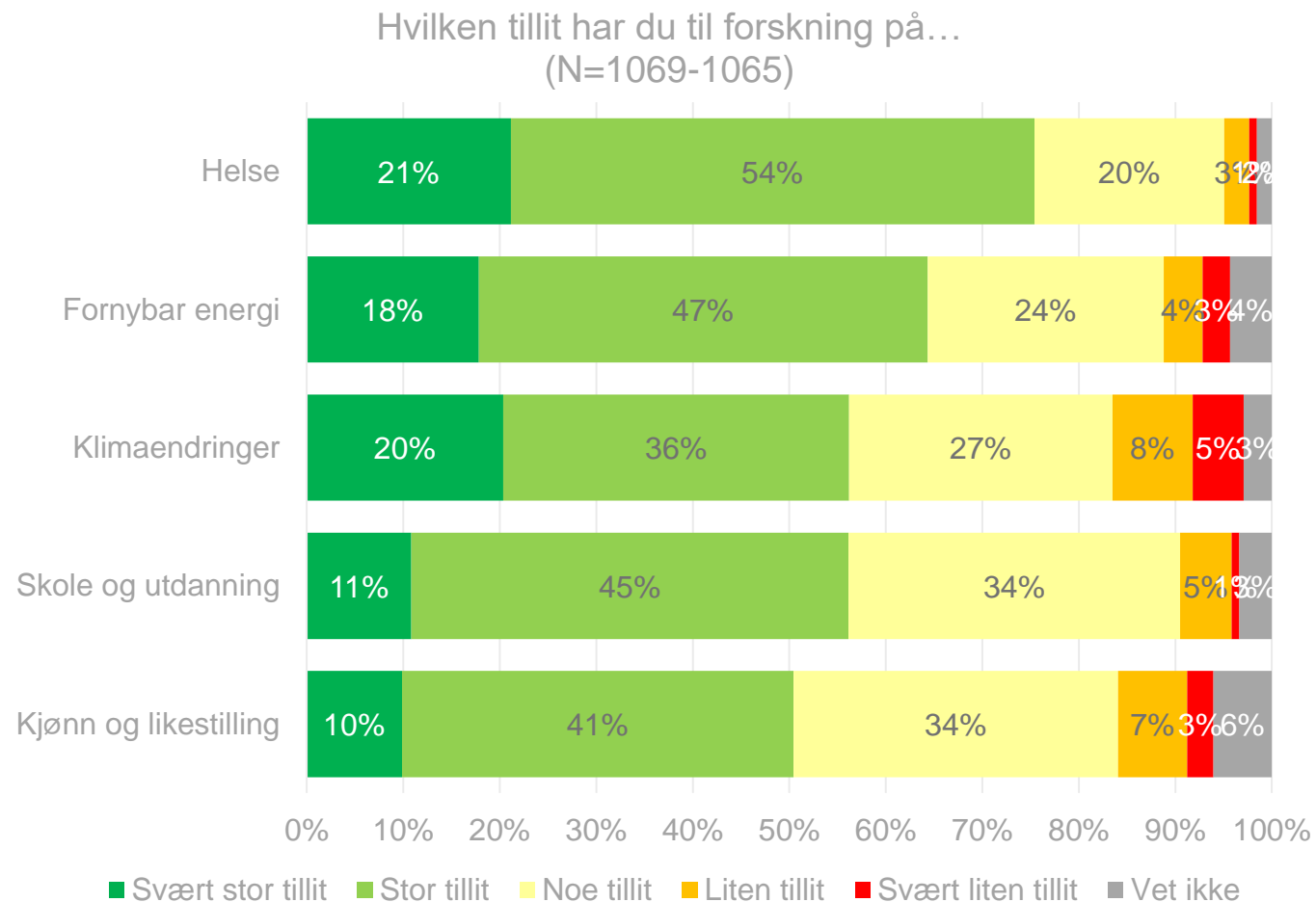
Generelt sett, hvor stor eller liten tillit har du til forskning?

Mer enn 8 av 10 oppgir at de har ganske eller meget stor tillit til forskning i de to siste målingene. Det er gjennomgående en klar forskjell i tilliten til forskning mellom personer med høy og lavere utdanning.

Tillit til forskning innenfor ulike områder

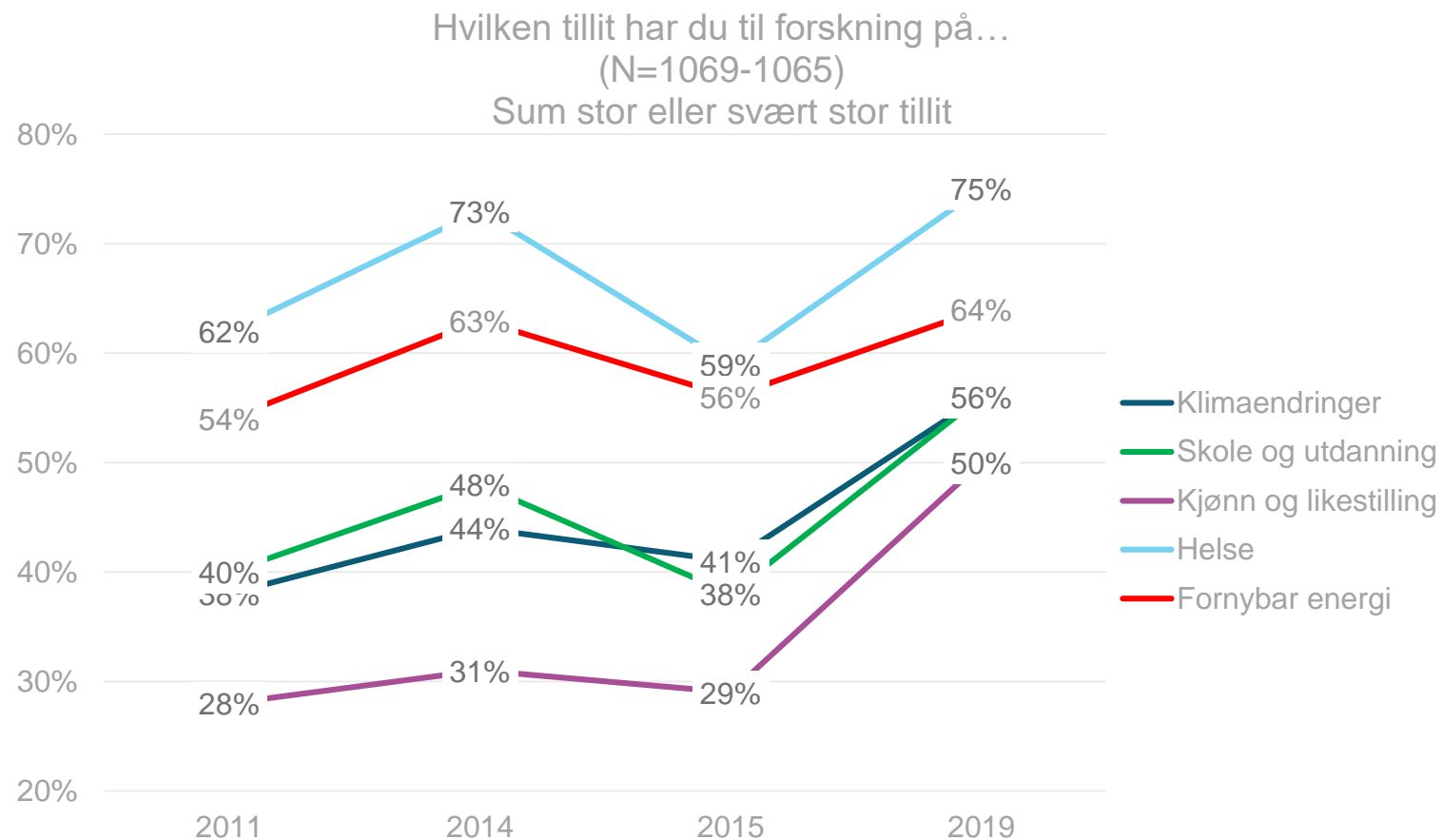
Om lag 2 av 10 oppgir å ha svært stor tillit til forskning innenfor helse, fornybar energi og klimaendringer, mens 1 av 10 har stor tillit til forskning på skole/utdanning og kjønn/likestilling.

- 3 av 4 oppgir at de har stor eller svært stor tillit til forskning på helse, mens 2 av 3 oppgir det samme i forhold til forskning på fornybar energi.
- 56% oppgir at de har stor eller svært stor tillit til forskning på klimaendringer. Tilsvarende andel oppgir det samme i forhold til skole/utdanning, men andelen som oppgir at de har svært stor tillit er lavere.
- Halvparten oppgir at de har stor eller ganske stor tillit til forskning på kjønn og likestilling.
- Andelene som oppgir at de har liten eller svært liten tillit er gjennomgående lave, men det er verdt å merke at forskning på klimaendringer og kjønn/likestilling kan sies å ha en noe større polariserende effekt enn de øvrige områdene.

Tillit til forskning innenfor ulike områder

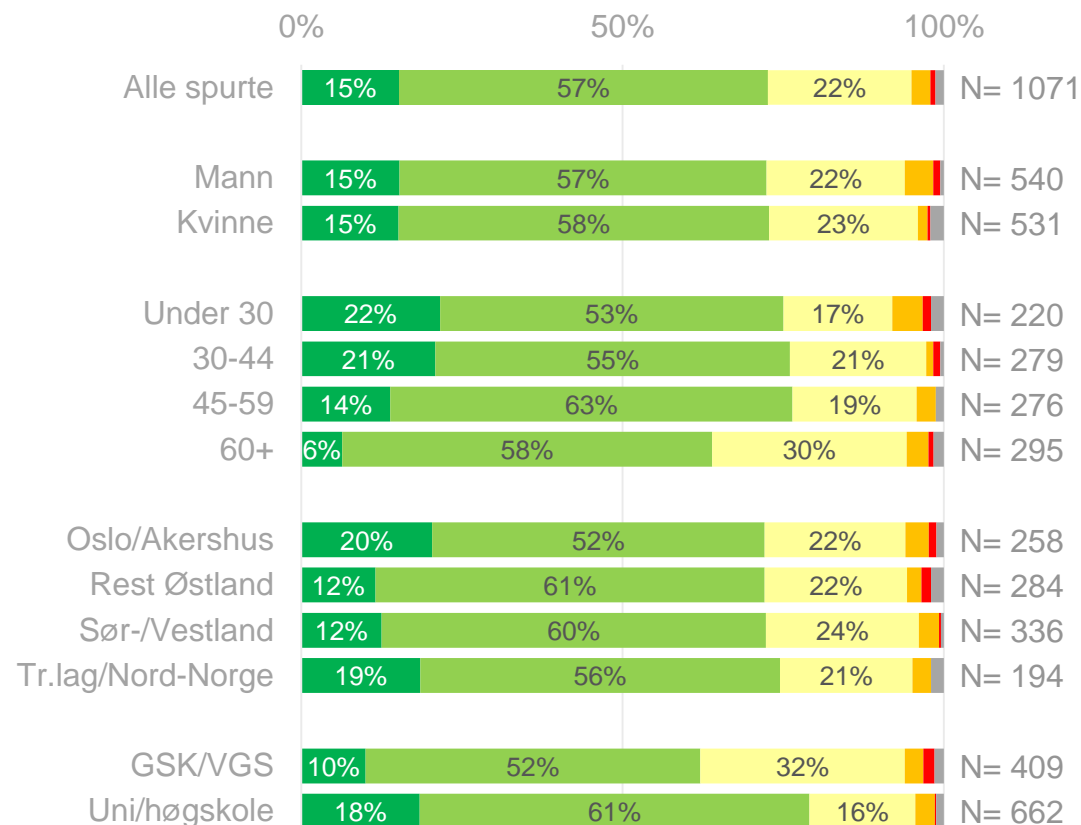
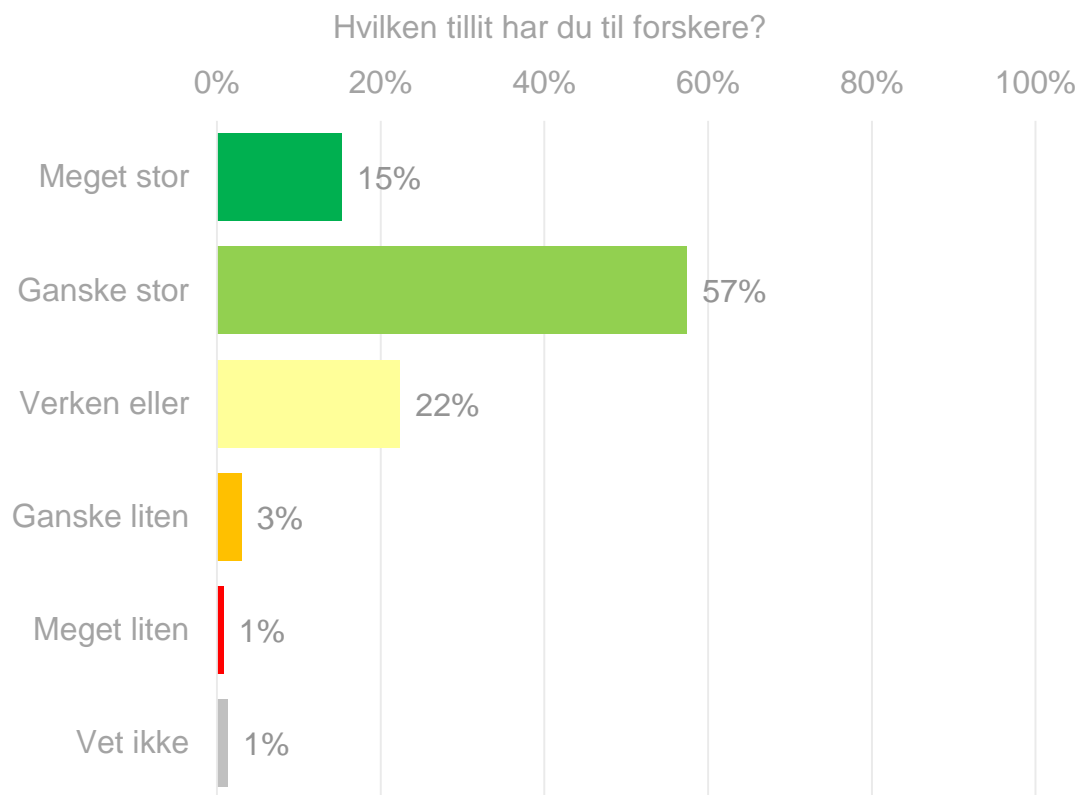
Tilliten til forskning på helse er den klart høyeste.

- Merk at referansetallene for 2011, 2014 og 2015 er hentet fra Kantar sitt klimabarometer, og er derfor ikke direkte sammenliknbare.

Hvilken tillit har du til forskere?

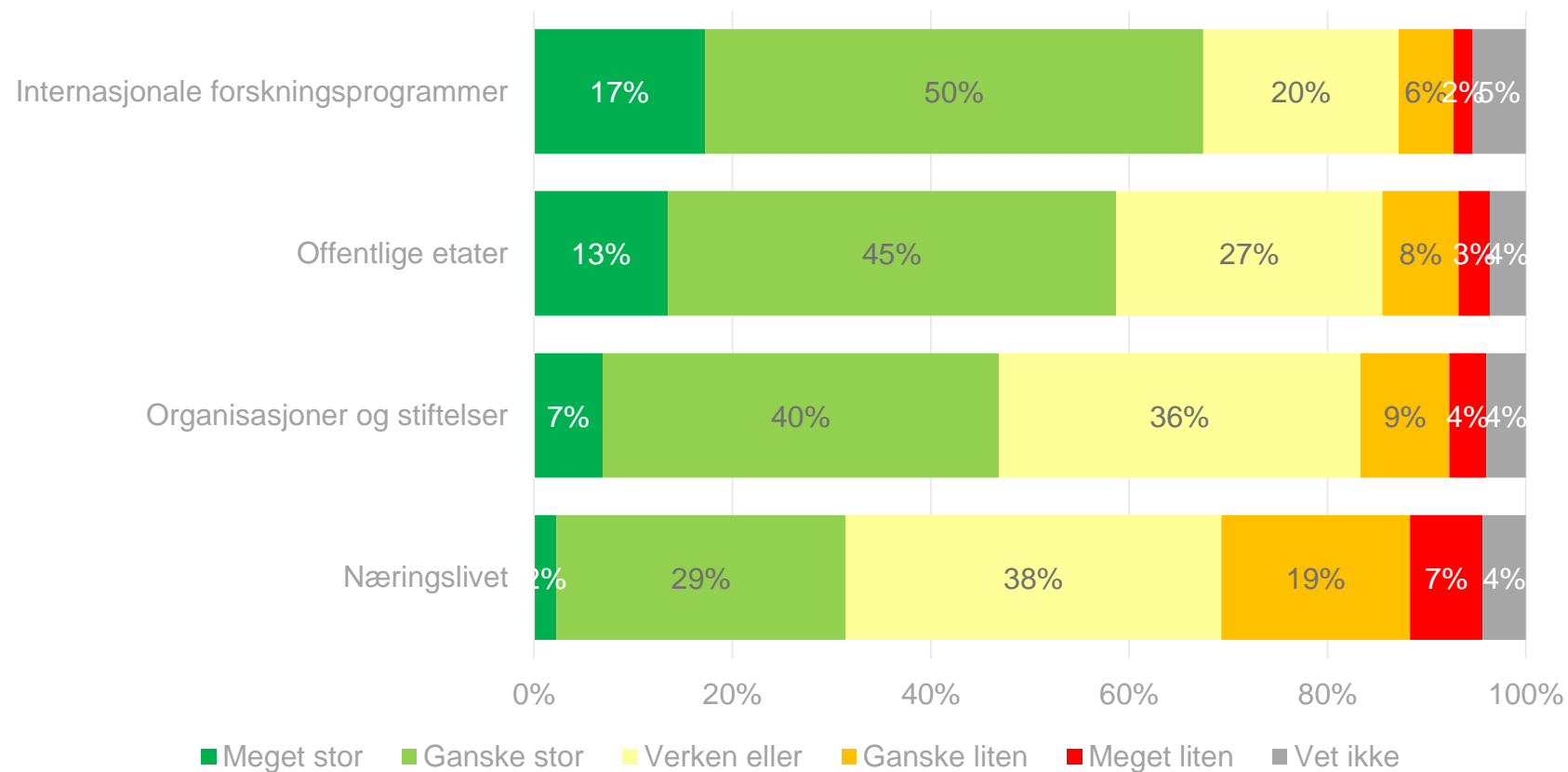
Nær 3 av 4 oppgir at de har ganske eller meget stor tillit til forskere. På samme måte som i forhold til synet på forskning, er det blant de eldste og personer med lavere utdanning at vi finner den laveste tilliten.

Tillit til ulike finansieringskilder

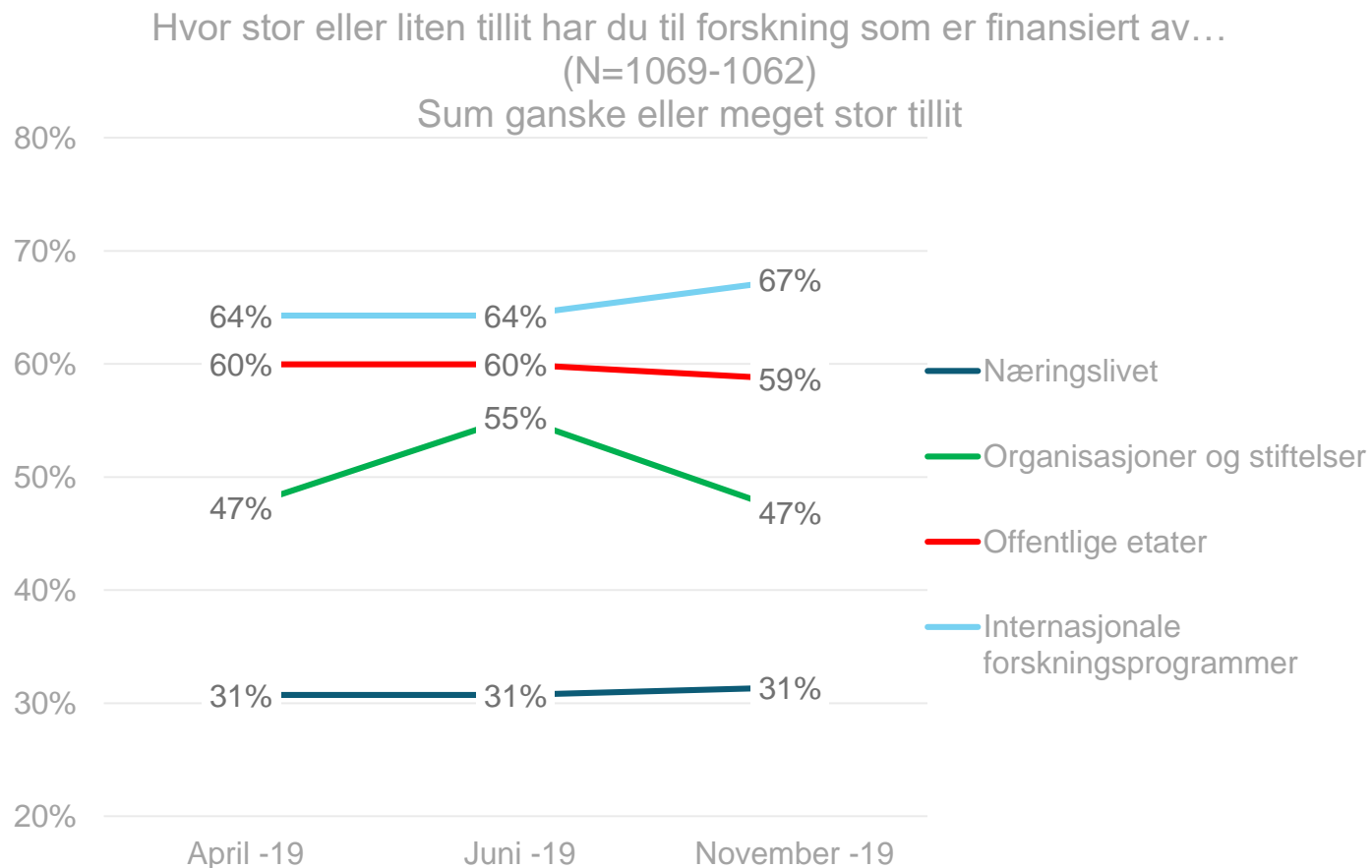
Offentlige etater og internasjonale forskningsprogrammer har fortsatt høyest tillit.

Hvor stor eller liten tillit har du til forskning som er finansiert av...
(N=1069-1062)

- Mens 2 av 3 oppgir at de har ganske eller meget stor tillit til forskning finansiert av internasjonale forskningsprogrammer, er det kun 1 av 3 som har tilsvarende tillit til forskning finansiert av næringslivet.
- 6 av 10 oppgir å ha tillit til forskning finansiert av offentlige etater.
- Noe under halvparten oppgir at de har tillit til forskning finansiert av organisasjoner og stiftelser.

Tillit til ulike finansieringskilder

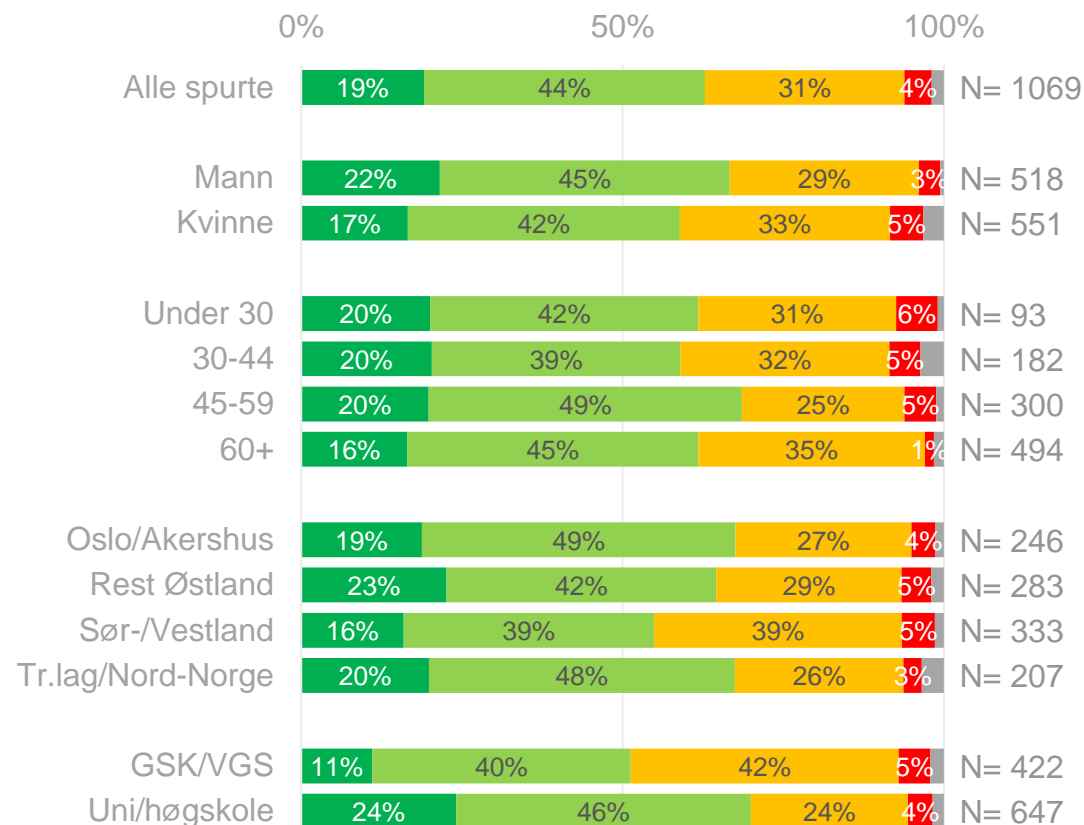
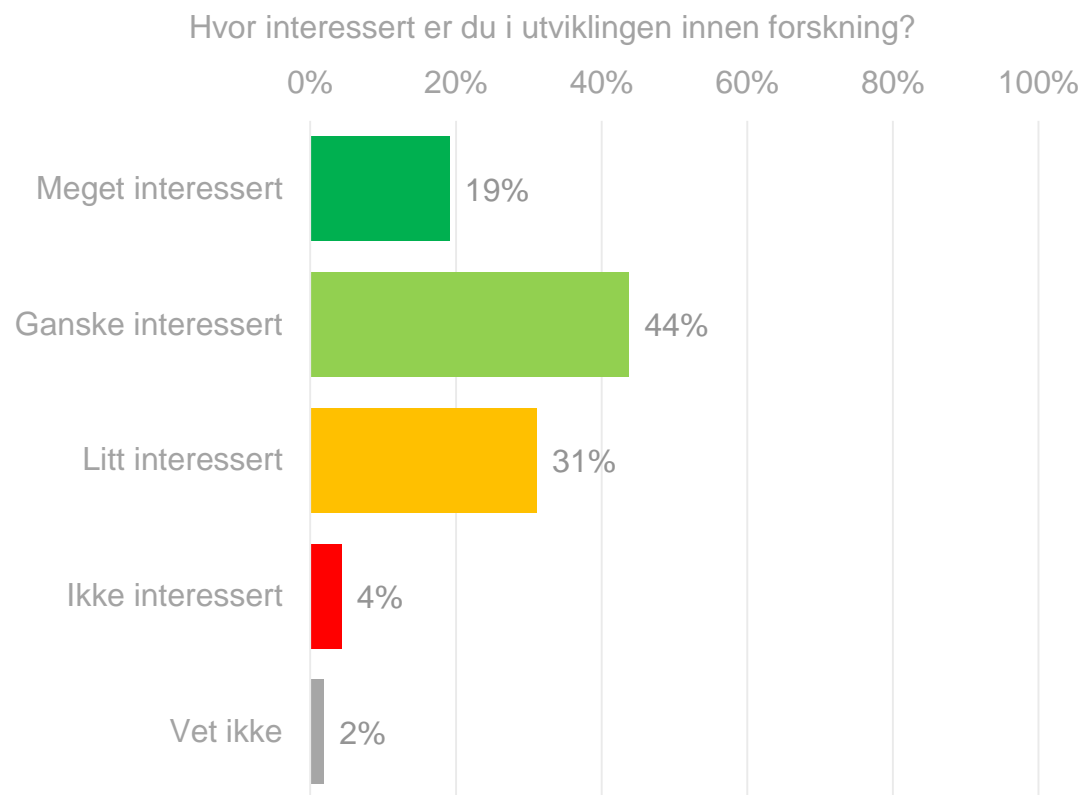

- Andelen som oppga at de hadde ganske eller stor tillit til forskning finansiert av organisasjoner og stiftelser gikk opp mellom målingene i april og juni 2019, men er i målingen nå i november tilbake på samme nivå som i april med 47%.
- Det er verdt å merke at til tross for denne endringen, er «rekkefølgen» på hvilke aktører man har mest tillit til, den samme gjennom hele måleperioden.

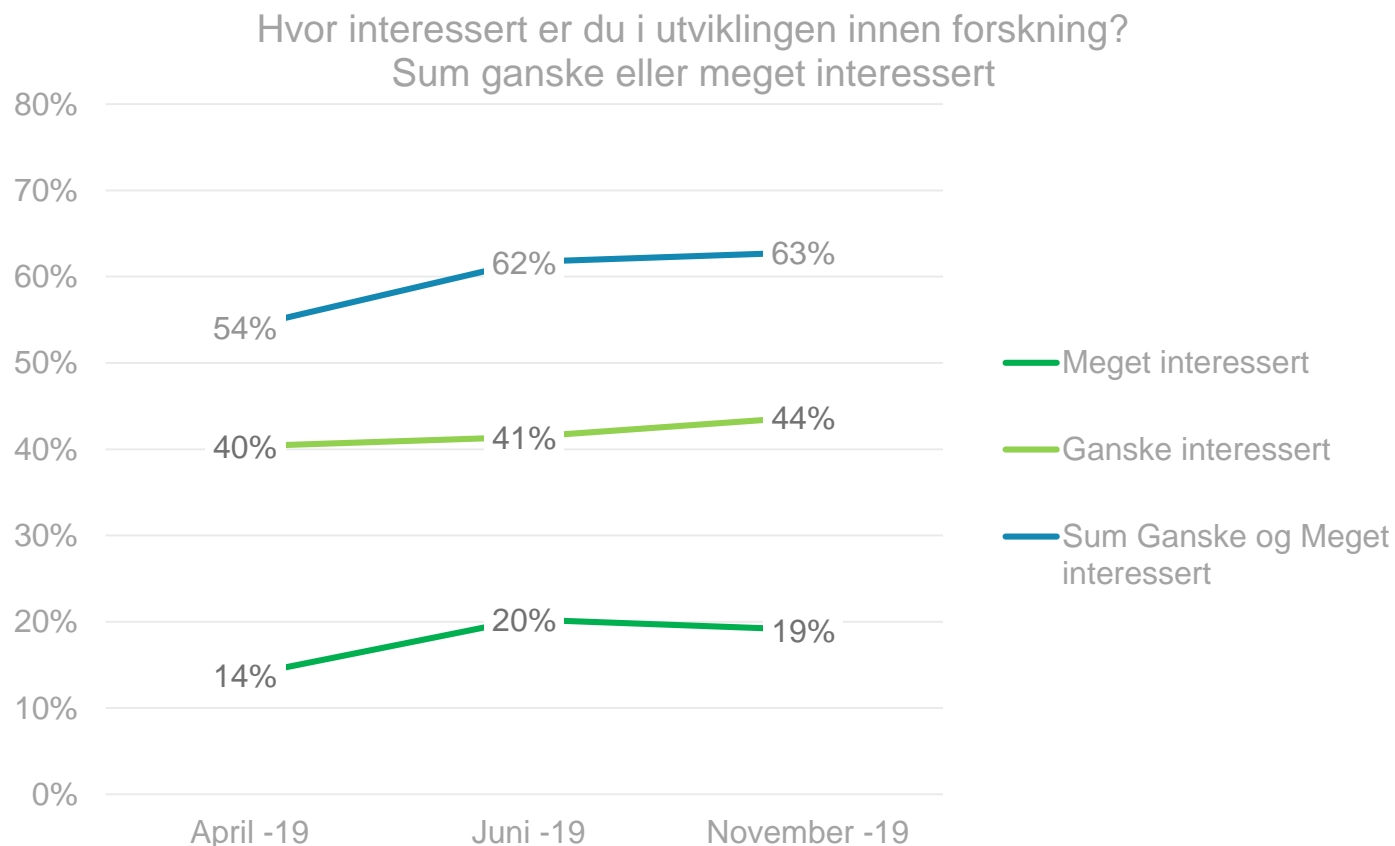
Interesse for utvikling innen forskning

Nær 2 av 3 oppgir at de er ganske eller meget interessert i utvikling innen forskning. Interessen er lavest blant personer med lavere utdanning.

Interesse for utvikling innen forskning

Målingen i november bekrefter andelen fra juni, ved at noe over 60% oppgir at de er ganske eller meget interessert i utvikling innen forskning.

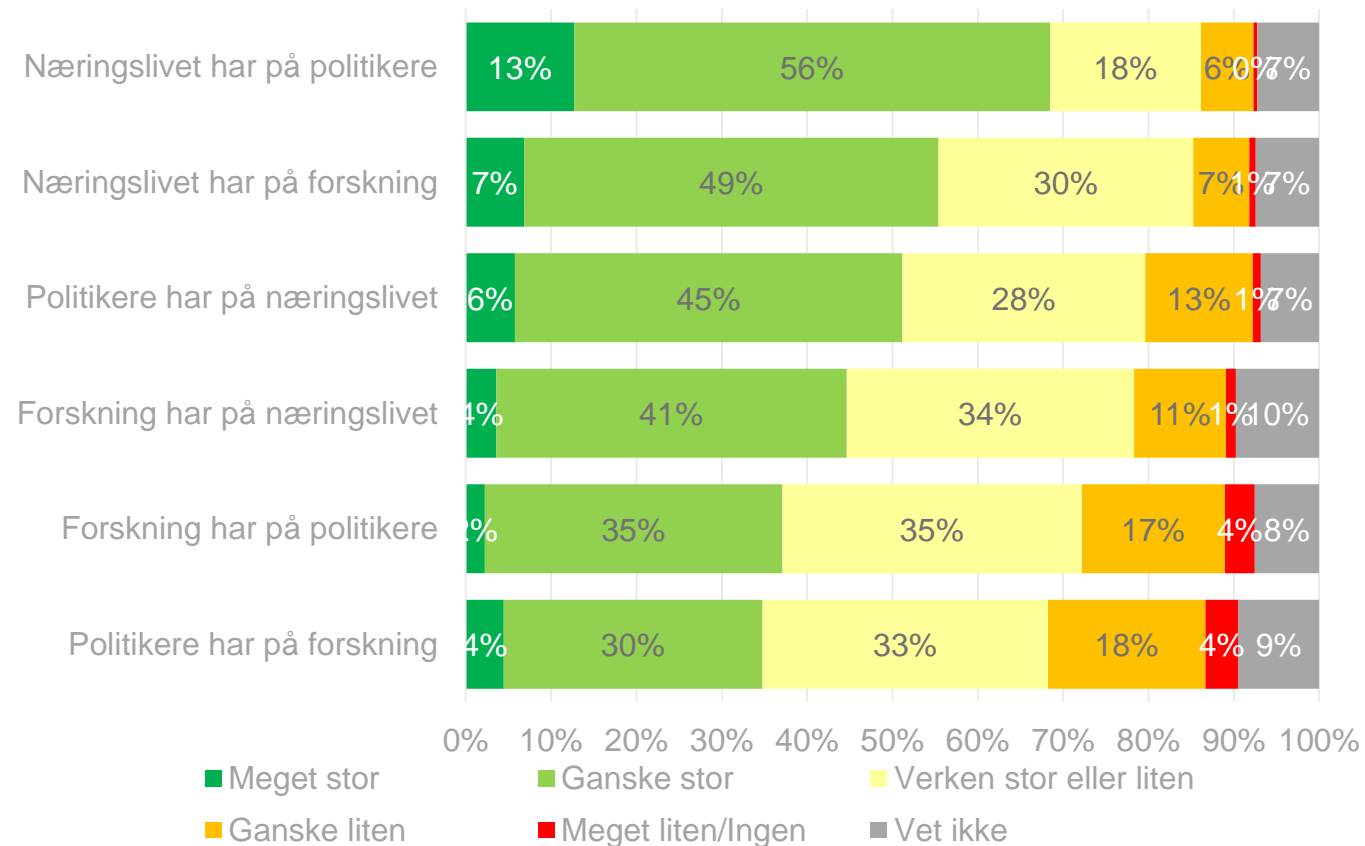

- Ved målingen i april 2019, var det en lavere andel som oppga at de var ganske eller meget interessert i utviklingen innen forskning enn hva vi har funnet i de to påfølgende målingene.

Innflytelse

Nær 7 av 10 mener at næringslivet har ganske eller stor innflytelse over politikere, mens om lag halvparten mener at politikere har ganske eller stor innflytelse over næringslivet.

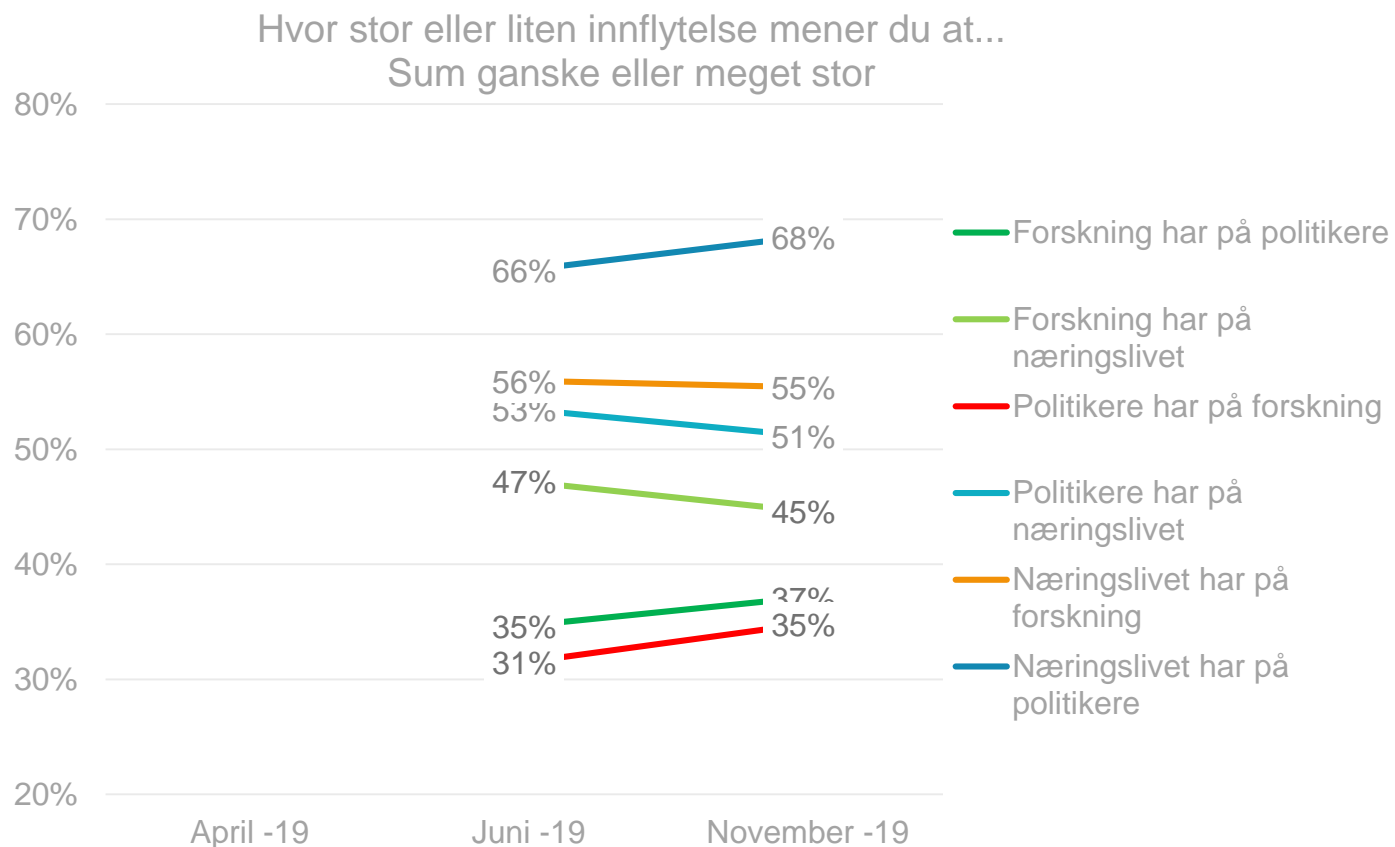
Hvor stor eller liten innflytelse mener du at...
(N=1067-1054)

- 45% oppgir at de mener forskning har ganske eller stor innflytelse over næringslivet, mens 40% mener forskning har ganske eller stor innflytelse over politikere.
- Om lag 1 av 3 oppgir at de mener politikere har innflytelse over forskning, mens 56% mener næringslivet har meget eller ganske stor innflytelse over forskningen.

Innflytelse

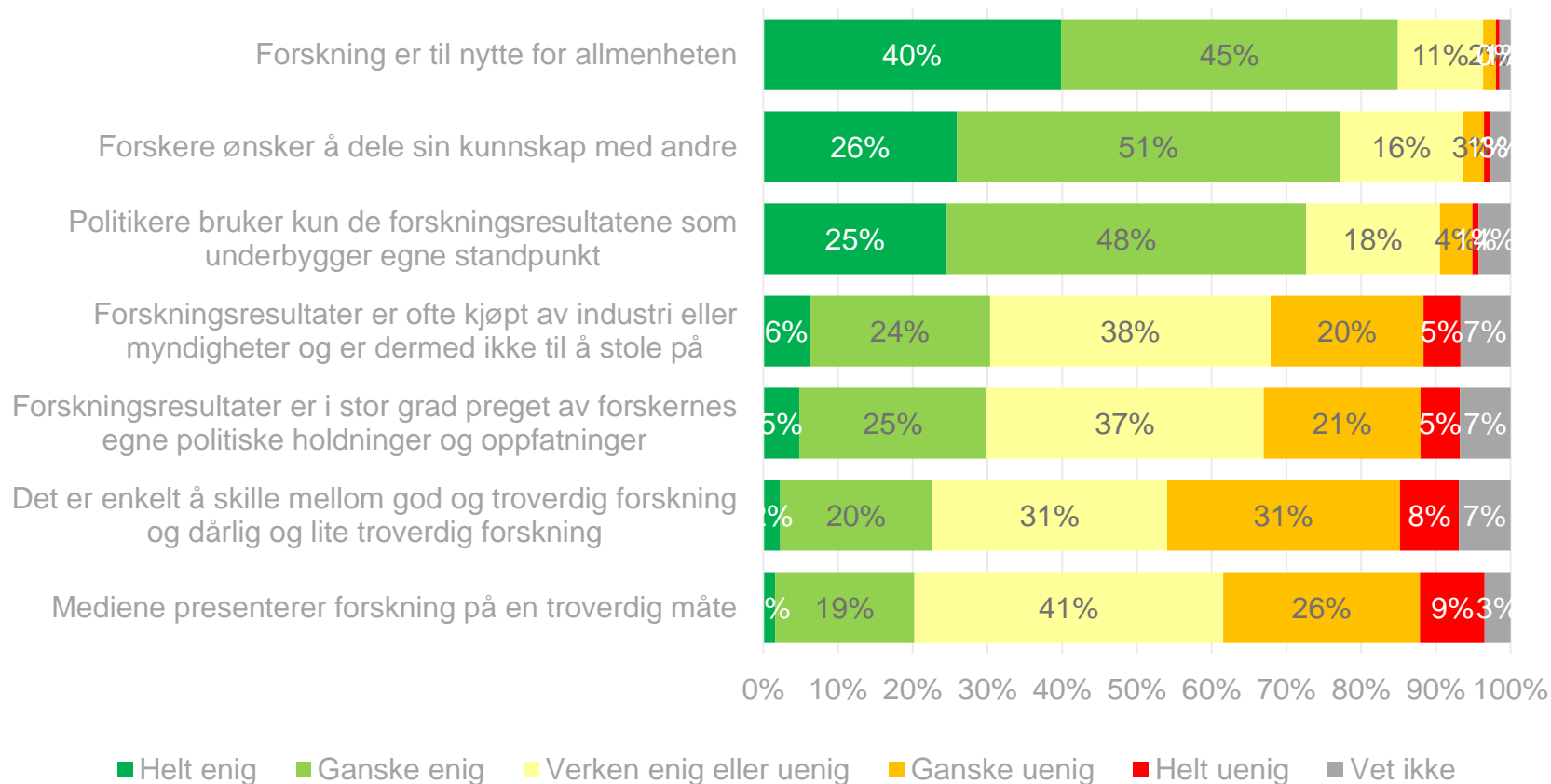
Sammenlikner man resultatene fra målingen i juni, med målingen i november 2019, er det kun mindre endringer i andelene som mener at de ulike gruppene av aktører øver innflytelse på hverandre.

Syn på forskning

Som tidligere oppfatter de aller fleste at forskning er til nytte for allmennheten og at forskere ønsker å dele sin kunnskap.

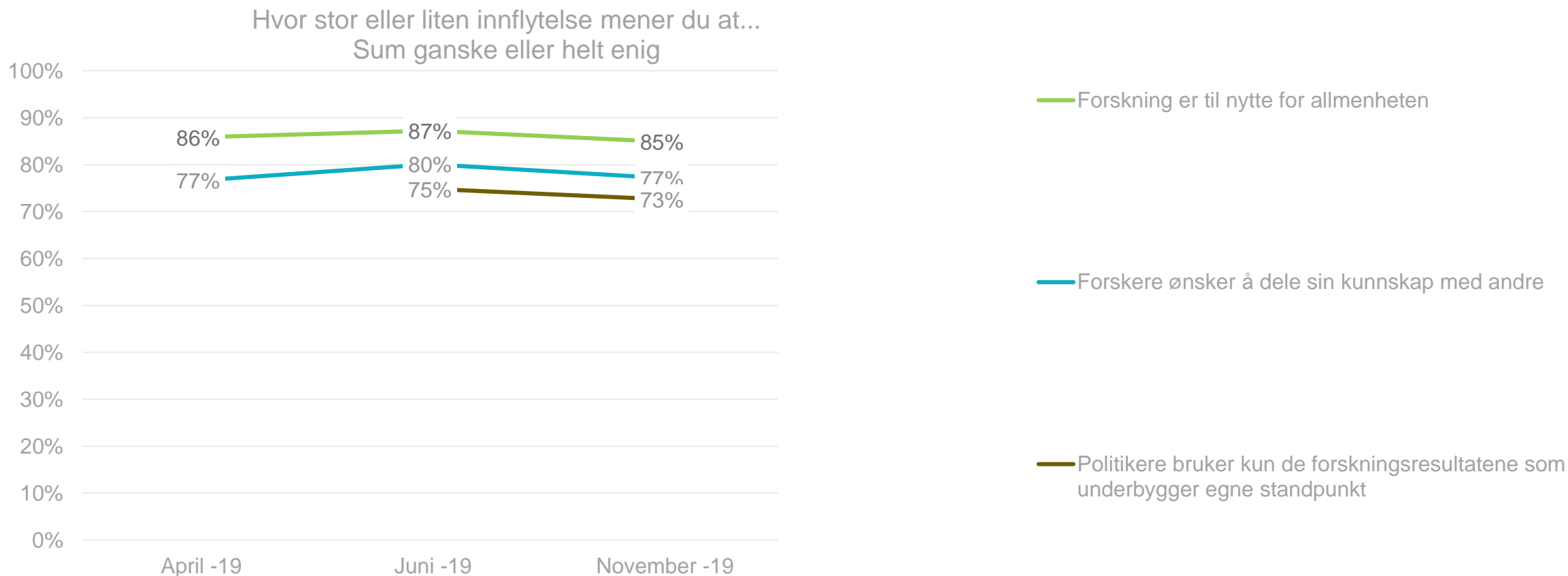
Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander...
(N=1069-1066)

- Nær 9 av 10 sier seg ganske eller helt enige i påstanden om at forskning er til nytte for allmennheten og om lag 3 av 4 oppfatter at forskere ønsker å dele sin kunnskap med andre.
- Samtidig er det også nær 3 av 4 som er ganske eller helt enige i påstanden om at politikere kun bruker de forskningsresultatene som underbygger deres egne standpunkter.

Syn på forskning

Sammenlikner man resultatene fra målingene gjennom 2019, er det kun mindre endringer i andelene som oppgir at de er ganske eller helt enige i de fremsatte påstandene.

Syn på forskning

Sammenlikner man resultatene fra målingene gjennom 2019, er det i de fleste tilfeller kun mindre endringer i andelene som oppgir at de er ganske eller helt enige i de fremsatte påstandene. Endringene mellom målingene er ikke signifikante.

